

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Остапенко В.О., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет, Україна
E-mail: vadimostop@gmail.com

Цифровізація є одним із важливих аспектів зростання світової економіки. Цифровізація освіти дає змогу планувати нові стратегії організації освітнього простору, які ґрунтуються на цифрових технологіях. В Україні, спочатку через пандемію COVID-19, а потім через війну, яку розпочала РФ проти нашої країни в лютому 2022 року, суттєво порушилися всі організаційні складники освітнього процесу, як в системі освіти в цілому, так і в кожному закладі освіти [1, с. 156].

Освіта – один із базових елементів екосистеми (цифрових) інновацій та цифрової економіки загалом. Створення, залучення й утримання великої кількості спеціалістів, які володіють новими технологіями, необхідне для досягнення конкурентної переваги в цифровому світі. З появою нових технологій виникає попит на нові компетенції [1, с. 157].

Науковець О. Спірін повідомляє, що цифровізація освіти, особливо в закладах вищої освіти реалізовується за такими напрямками:

- доступ до цифрових технологій здобувачів освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників, адміністраторів;
- розроблення та впровадження інноваційних комп'ютерних, мультимедійних та комп'ютерно орієнтованих засобів навчання й обладнання для створення цифрового освітнього середовища;
- організація широкосмугового доступу до Інтернету (моделі Fiber-to-the-Building та Wi-Fi) у навчальних класах та аудиторіях закладів освіти всіх рівнів;
- розвиток дистанційної форми освіти, використовуючи когнітивні та мультимедійні технології;

- підвищення рівня цифрових компетентностей та цифрової грамотності суб'єктів освітнього процесу;
- створення електронних освітніх ресурсів та цифрових платформ з підтримкою інтерактивного й мультимедійного контенту для загального доступу закладів освіти та здобувачів освіти для використання у навчальному процесі та управлінні, зокрема інструментів автоматизації головних процесів роботи закладів освіти [1, с. 157].

Завдяки ретельно організованому цифровому середовищу освіта стає більш доступною і комфортною, що вкрай важливо за умов мінімальних затрат – часових, фінансових, людських ресурсів. А для сучасного покоління – це ще й звична площина, в якій є всі умови розвитку, своєрідний ліфтинг для реалізації індивідуальності кожної людини та комфортного упровадження інновацій [2, с. 92].

Проте цифровізація аж ніяк не повинна сприйматися винятково як самоціль. Вона – це тільки інструмент, що створює переваги та надає до них простий доступ, це зміна парадигми того, як саме ми думаємо, які інструменти обираємо для дій, які стратегії ми обираємо у спілкуванні один з одним та із зовнішнім середовищем [2, с. 92].

Цифрові технології вирізняються дидактичним потенціалом, що забезпечує свободу пошуку інформації, її персоналізацію, інтерактивність, мультимедійність, субкультурність. Такі інновації створюють ситуацію комфорту [2, с. 93].

Цифровізація робить освітній процес більш мобільним, гнучким, персоналізованим та диференційованим, суттєво впливає на зміст освіти, методи, засоби та технології навчання, організаційні форми навчання й управління навчально-пізнавальною діяльністю, що призводить до змін у діяльності студентів та викладачів [3, с. 408]. Поєднання індивідуальної та групової роботи, а також часова необмеженість навчання заощаджує час для забезпечення зворотного зв'язку, змогу проектувати індивідуальні освітні маршрути для студентів і викладачів, практично реалізовувати ідею безперервної освіти або освіти упродовж життя [3, с. 408].

Сучасні здобувачі освіти активно користуються смартфонами, планшетами та ПК. Вони займають важливе місце в їхньому житті. За допомогою комп'ютерної техніки можна поєднувати теоретичний і демонстраційний матеріал [4, с. 119].

Досягнення студентом потрібного для професійної діяльності рівня цифрової компетентності передбачає набуття не тільки вмінь і навичок організації навчального процесу в цифровому освітньому середовищі, а й досягнення особистих знань і навичок у цій сфері, рефлексія своєї діяльності, розвиток мотивації до подальшого вивчення цифрових технологій [4, с. 121].

Педагоги нового покоління повинні вміти кваліфіковано обирати та застосовувати на практиці саме ті технології, які сприятимуть досягненню мети, гармонійному розвитку студентів враховуючи їхні індивідуальні особливості [4, с. 121].

Завдяки цифровізації освітнього процесу студенти-магістранти розвивають своє професійне мислення на користь нових і сучасних ідей. Вони знають, як зробити процес навчання більш цікавим і як зацікавити у ньому майбутнє покоління [4, с. 121].

Цифровізація як системний аспект освітнього процесу ніколи не претендувала на те, щоб перевести всю освіту у формат цифр або інформаційних інструментів [5, с. 30].

Тому сьогодні в закладах вищої освіти найбільш ефективною моделлю освіти є змішана (гібридна) форма навчання. У такому випадку деякі функції виконуються в традиційному форматі, а інші – віддалено. Такий формат зручний не тільки для викладачів, а й для студентів, які цінують його як ефективне та продуктивне середовище для отримання нових знань [5, с. 30]. Отже, кожен заклад вищої освіти має можливість централізовано й одноманітно здійснювати освітній процес в інформаційному просторі, де буде єдина структура і формат матеріалів, рівні можливості для отримання лекцій і завдань від викладачів [5, с. 30].

Висновки. Таким чином, цифровізація є одним із ключових напрямків трансформації системи освіти і передбачає використання цифрових технологій в освітньому процесі з метою

забезпечення якості та доступності освіти, посилення індивідуалізації та диференціації навчання, розвитку та поглиблення цифрової компетентності особистості. Завдяки цифровізації освітній процес стає більш персоналізованим, доступним і гнучким. Це, у свою чергу, забезпечує комфортні умови для самонавчання, ефективного розвитку та кар'єрного зростання. Цифровізація освітнього процесу в контексті розвитку професійного мислення майбутнього викладача є критично важливим завданням, оскільки цифрові технології швидко трансформують сучасне суспільство і впливають на всі сфери життя. Для успішного розвитку країни і конкурентоспроможності на міжнародному рівні необхідно швидко переходити на підготовку кадрів у сфері інформатизації на новий, більш високий якісний рівень.

Бібліографічний список:

1. Корнят В.С., Романишин Ю.Л., Голярдик Н.А., Цифровізація освіти України: перспективи та ризики сьогодення. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/53/part_1/30.pdf
2. Кучерак І.В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_2/22.pdf
3. Духаніна Н.М., Лесик Г.В. Цифровізація освітнього процесу: проблеми та перспективи. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/e55d44ea-332f-4002-b46c-e22e223e2f34/content>
4. Бойчук В.М., Ковальчук О.О., Уманець В.О. Цифровізація освітнього процесу як умова розвитку професійного мислення майбутнього викладача. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5609/5044>
5. Горбань Ю., Олійник О., Кобижча Н. Цифровізація освітнього процесу в контексті реалій інформаційного суспільства. URL: <http://infotech-soccult.knukim.edu.ua/article/view/306996/298561>